

LEKS Omvärldsbevakning

Februari 2025

Länsstyrelserna

Länsstyrelsernas energi- och
klimatsamordning, LEKS

LEKS Omvärldsbevakning är ett nyhetsbrev för dig som arbetar inom energi och klimat. Sist i nyhetsbrevet kan du läsa om olika myndigheters regleringsbrevsuppdrag som har beröring på genomförandet av energi- och klimatpolitiken. Du kan även läsa om andra uppdrag, nya rapporter och få tips på medel att söka. Sprid gärna nyheterna vidare i dina övriga nätverk!

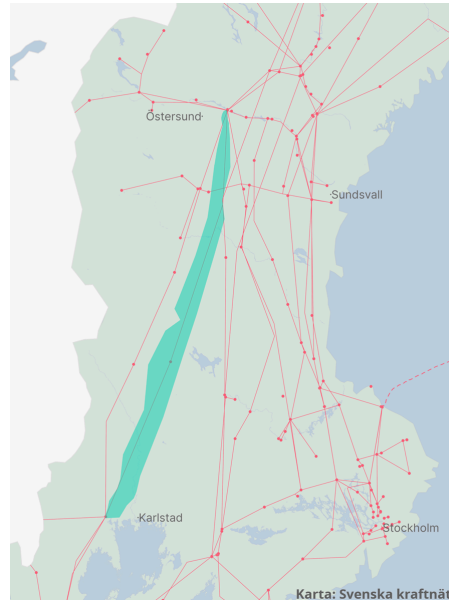
INFORMATION

Stor upphandling för att öka överföringsförmågan av el mellan norra och södra Sverige

Svenska kraftnät har i dagarna genomfört sin största konsultupphandling genom tiderna, värd drygt 700 miljoner kronor. Syftet är att kunna genomföra Karlstadbenet, som innebär 46 mil ny dubbelledning på 400 kV mellan Jämtland och Värmland.

Projektet kommer att ge en stor ökning av överföringsförmågan av el i stamnätet mellan norra och södra Sverige och bidra till att bygga bort flaskhalsarna mellan elområde 2 och 3. Ledningarna kommer även att möjliggöra för mer elanvändning och elproduktion i Jämtlands, Dalarnas, Gävleborgs, Värmlands och Västra Götalands län.

[Svenska kraftnät genomför sin största konsultupphandling någonsin, Svenska kraftnät](#)

Utökade möjligheter att använda interna elnät

Regeringen har beslutat om nya bestämmelser som gör det lättare att bygga och använda elnät utan särskilt tillstånd enligt ellagen. Detta kommer leda till att det bland annat blir enklare att koppla ihop anläggningar som producerar el med anläggningar som kan lagra el, vilket kommer att öka möjligheten till flexibilitet hos elsystemets användare.

[Utökade möjligheter att bygga och använda interna elnät, Regeringen](#)

Nätutvecklingsplaner 2025–2034

I december 2024 var första året som elnätsföretagen lämnade in sina nätutvecklingsplaner till Energimarknadsinspektionen (Ei). Företagen beskriver bland annat hur deras elnät ska utvecklas under den kommande tioårsperioden. Planerna finns att ta del av i Ei:s e-diarium och på företagens webbplatser.

Under våren kommer Ei att påbörja en granskning av nätutvecklingsplanerna för att säkerställa att de innehåller de uppgifter som finns beskrivna i Ei:s föreskrifter och vägledning.

[Elnätsföretagens nätutvecklingsplaner, Ei](#)
[Distributionsnätsföretagens nätutvecklingsplaner, Ei](#)

Civilplikt inom elförsörjningen

Civilplikten är en del av totalförsvarsplikten. Nu börjar Svenska kraftnät skicka ut brev till individer som bedöms vara aktuella för civilplikt inom elförsörjningen. 1 000 individer ska utbildas under perioden 2025–2028.

[Individer börjar utredas för civilplikt inom elförsörjningen, Svenska kraftnät](#)

Granskning av det klimatpolitiska ramverket

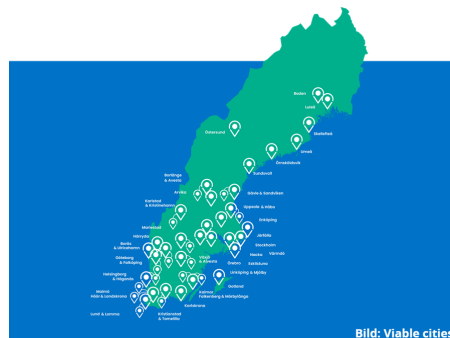
Riksrevisionen genomför en granskning av arbetet med underlag och utvärdering inom det klimatpolitiska ramverket. Resultatet av granskningen kommer att presenteras i en rapport med planerad publicering i oktober 2025.

[Underlag och utvärdering inom det klimatpolitiska ramverket, Riksrevisionen](#)

Underlag för elbilspremie

Naturvårdsverket har fått i uppdrag att ta fram underlag till den sociala klimatplan som regeringen ska lämna till kommissionen. Naturvårdsverket ska lämna författningsförslag för den riktade elbilspremien. Elbilspremien ska träda i kraft under 2026 under

48 kommuner kraftsamlar

Sveriges största satsning på klimatneutrala städer, Viable Cities, växlar nu upp. Från och med nu bor hälften av landets befolkning i en stad som är med i satsningen Klimatneutrala städer 2030. De medverkande städerna, kommuner och deras partners, går före tillsammans och lär av varandra för

förutsättning att den får EU-kommissionens godkännande.

att snabba på omställningen till klimatsmarta städer med god livskvalitet för medborgarna.

[Nu kraftsamlar 48 kommuner för klimatet, Viable Cities](#)

UTLYSNINGAR OCH FINANSIERING

Robust kommun – åtgärder för reservkraft

Nu är steg ett inom investeringsstödsprogrammet Robust kommun igång. Kommuner har möjlighet att ta del av stöd för att göra reservkraftsåtgärder inom kommunal samhällsviktig verksamhet. Urval sker utifrån ett visst antal kriterier. Din kommun kan anmäla sitt intresse via Länsstyrelsen, som bistår Energimyndigheten i nomineringen. Sista datum för intresseanmälningar är 13 februari 2025.

[Investeringsstöd för kommunal beredskap, Energimyndigheten](#)

Var finns pengarna för energi- och klimatinsatser?

Har du undrat vilka olika finansieringskällor för energi- och klimatrelaterade investeringar och projekt det finns i Sverige? De är många och de hanteras av ett flertal organisationer.

För att underlätta för dig som vill bidra till den gröna omställningen har Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) uppdaterat sammanställningen om stöd.

[Hållbar regional tillväxt, LEKS](#)

Energidelning

Ni som vill utforska potentialen hos energigemenskaper och

Banbrytande teknik

Vinnovas har en öppen utlysning där aktörer kan söka medel för att

energidelning i Sverige är välkomna att söka stöd för genomförbarhetsstudier, utredande studier eller synteser. Sista ansökningsdag är 9 april 2025.

[Energigemenskaper och energidelning, Energimyndigheten](#)

utforska och experimentera med reglering och andra styrmedel kopplade till banbrytande teknik. Sista ansökningsdag är den 4 mars 2025.

[Regler och styrmedel för banbrytande teknik, Vinnova](#)

Har du förslag till projekt inom energiplanering?

Inbjudan att lämna in projektförslag inom området energiplanering är öppen, sista ansökningsdag är 14 mars 2025. Syftet med projekten är att de ska utveckla och använda energiplanering som verktyg för att bidra till elektrifiering, grön omställning, regional utveckling och ökad försörjningstrygghet.

[Inbjudan att lämna in projektförslag inom området energiplanering, Energimyndigheten](#)

Stöd för laddning av tunga transporter

I början på året planerar Energimyndigheten att öppna en utlysning för att stödja laddning av tunga fordon vid lastning, lossning och service. Utlysningen kommer att genomföras i icke-konkurrens där det gäller att vara först till kvarn. Fler utlysningar med andra inriktningar planeras under året. Håll dig uppdaterad genom information på myndighetens webbplats.

[Regionala elektrifieringspiloter för tunga transporter, Energimyndigheten](#)

RAPPORTER OCH ANDRA SAMMANSTÄLLNINGAR

Använda och fördela outnyttjad kapacitet i elnäten

Energimarknadsinspektionen (Ei) har utrett vilka möjligheter elnätsföretagen har att använda och fördela effekt som inte utnyttjas inom ramen för anslutningsavtal eller abonnemangsavtal. Rapporten ger bland annat vägledning om:

- Vilken nätkapacitet har den anslutna kunden rätt att utnyttja om det inte uttryckligen framgår av avtal mellan kunden och elnätsföretaget?
- Vilken rätt till effekt har nätkunden som abonnerar på högre effekt än de använder?

Använda och fördela outnyttjad kapacitet i elnäten, Ei

Delrapport om insatser för utbyggnad av ny kärnkraft

Kärnkraftssamordnaren har lämnat sin andra rapport till regeringen. Rapporten ger bland annat en sammanfattning av pågående insatser för ny kärnkraft och en lägesbild avseende målen i regeringens färdplan. Det är ett omfattande arbete som pågår för att möjliggöra ny kärnkraft i Sverige. Rapportens förslag kommer nu att beredas vidare i Regeringskansliet.

Delrapport 2: Redovisning av Kärnkraftssamordnarens insatser avseende utbyggnad av ny kärnkraft i Sverige, Regeringen

Potentiella områden för fossilfri energi

Det finns stor potential för ny energiutvinning och

Allmänheten om klimatet

Naturvårdsverket undersöker regelbundet svenska folkets inställning till klimatfrågor och till olika åtgärder för att minska

energidistribution på nationell nivå. Det visar Energimyndighetens första redovisning i uppdraget att kartlägga områden med potential för fossilfri elproduktion och energidistribution. Rapporten är ett underlag för Sverige att peka ut så kallade accelerationsområden för solenergi och värmepumpar.

Potentiella områden för fossilfri energi, Energimyndigheten

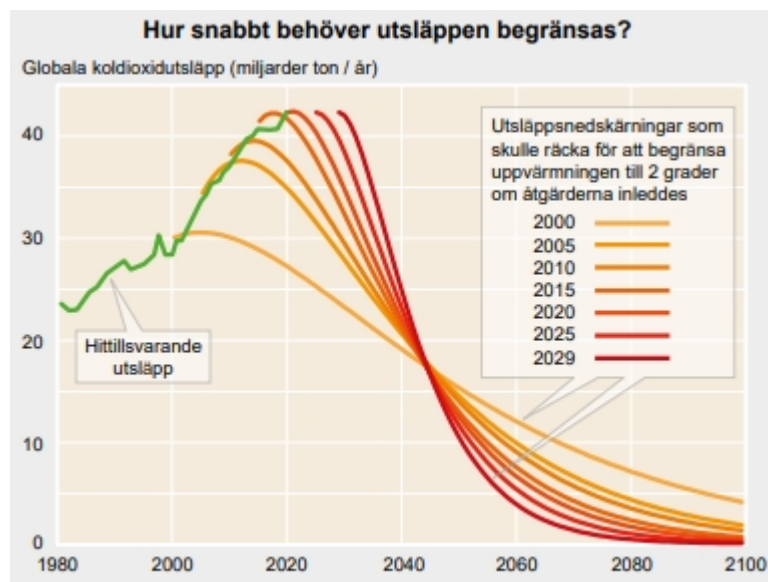
klimatpåverkan. Den senaste rapporten visar att nästan alla tror att vi i Sverige kommer att påverkas av klimatförändringen. En stor majoritet är positiva till åtgärder från staten och företagen. Åka mer kollektivt, använda mindre plast och att köpa färre saker, kan många tänka sig att göra själva.

Allmänhetens kunskap och attityder till klimatfrågor, Naturvårdsverket

Hur når vi klimatmålen för privatkonsumtion?

RISE rapport utforskar vilka typer av satsningar på regional och lokal nivå som har stor potential att bidra till att minska resurs- och klimatpåverkan kopplat till privatkonsumtion. Viktiga områden för att nå konsumtionsmålen är att identifiera viktiga målgrupper och normer samt tillhandahålla hållbara alternativ.

Hur når vi klimatmålen för privatkonsumtion?, DiVA

Uppdaterad powerpoint för dig på kommun och länsstyrelse!

Naturvårdsverket har nyligen uppdaterat powerpoint-presentationen "En varmare värld" som har talstöd i anteckningsssidorna. I boken med samma namn sammanfattas dagens kunskap om klimatförändringarna, deras orsaker och deras följder för samhälle och miljö. Presentationen är till för dig som till exempel arbetar på länsstyrelse eller kommun och som kan ha nytta av några bilder att utgå från för att prata om klimatförändringen.

[En varmare värld, Naturvårdsverket](#)

Exempel på samhällsekonomiska effekter av åtgärder

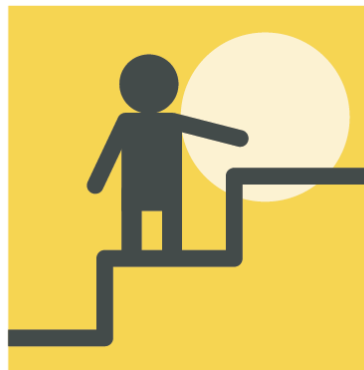
Den här rapporten vänder sig till dig som arbetar med att ta fram åtgärder för att nå miljömålen. Exempelen syftar till att inspirera hur man kan tänka för att identifiera, beskriva och bedöma samhällsekonomiska effekter av åtgärder inom exempelvis energi, klimat, transporter och konsumtion.

[Exempel på åtgärder med samhällsekonomiska effekter, RUS](#)

REGLEINGSBREV OCH ANDRA UPPDRAG

Uppdrag att utvärdera Sveriges nationella etappmål

Miljömålsberedningen har fått i uppdrag att utvärdera och lämna förslag på hur de nationella etappmålen kan utformas så att de bättre överensstämmer med Sveriges åtaganden inom EU och styr effektivt mot Sveriges klimatmål, nettonollutsläpp senast år 2045.

Miljömålsberedningen ska också se över och lämna förslag på ett utvidgat uppdrag till Klimatpolitiska rådet för att ta hänsyn till klimatpolitikens effektivitet och internationella perspektiv.

[Pressmeddelande, Regeringen](#)

Fossilfritt Sveriges uppdrag förlängs

Regeringen har beslutat att förlänga Fossilfritt Sveriges fördnande. De får samtidigt ett breddat uppdrag och ett nytt fokusområde blir att främja ökad efterfrågan på fossilfria produkter och tjänster. Detta arbete är en viktig förutsättning för att Sverige ska nå vårt klimatmål om nettonollutsläpp senast år 2045.

[Fossilfritt Sveriges uppdrag förlängs, Fossilfritt Sverige](#)

Förbättra vind- och solkraftens bidrag till elsystemet

Regeringen har gett Energimyndigheten, Svenska kraftnät och Energimarknadsinspektionen två gemensamma uppdrag. Syftet är att förbättra den väderberoende kraftproduktionens bidrag till elsystemets driftsäkerhet och resurstillräcklighet.

[Uppdatera regelverk och metoder för utformning och integrering av](#)

Tillgängliggöra information om förnybar energi

Regeringen har gett Energimarknadsinspektionen i uppdrag att utarbeta underlag och förslag till hur nätföretagen ska genomföra kraven i förnybart direktivet. Kraven innebär att nätföretagen ska tillhandahålla information om andelen förnybar el och elmixens klimatprestanda. Syftet är att möjliggöra för fler att nyttja elnätet när tillgången på

[intermittent elproduktion i elsystemet, Regeringen](#)

[Ta fram incitament för bättre effektbidrag från intermittent kraftproduktion, Regeringen](#)

förnybar el är stor. Exempelvis styra elbilsladdning mot tider då det är mycket förnybar el i nätet.

[Utreda förutsättningarna för nätföretagens tillgängliggörande av viss information, Regeringen](#)

Myndigheters regleringsbrev – satsningar och uppdrag inom energi- och klimat

I slutet av december varje år får svenska myndigheter ett regleringsbrev. Regleringsbrev är ett regeringsbeslut som styr myndighetens verksamhet det kommande året och innehåller en rad olika satsningar och uppdrag. Nedan sammanfattas några av uppdragen med beröring på genomförandet av energi- och klimatpolitiken. Samtliga myndigheters regleringsbrev finns att läsa på Ekonomistyrningsverkets webbplats.

[Regleringsbrev, Ekonomistyrningsverket](#)

Energimarknadsinspektionen

Bland de uppdrag myndigheten har för 2025 finns fortsatt ett uppdrag om myndighetsgemensamt arbete för kortare ledtider vid prövning av nätkoncession, tillsammans med Lantmäteriet och berörda länsstyrelser.

Energimarknadsinspektionen får även i uppdrag att redovisa årlig elnätsutbyggnad i Sverige på samtliga nätnivåer samt kostnaden för utbyggnaden. Energimarknadsinspektionen ska också skapa en plattform för dialog om elmarknadens regelverk för de delar som avser anslutning, abonnemangsökning och flexibilitet.

[Kortare ledtider för elnätsutbyggnad, Energimarknadsinspektionen](#)

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

I regleringsbrevet finns bland annat en anslagspost för krisberedskap och totalförsvaret som får användas för att utveckla sektorsövergripande arbete för att säkerställa viktiga samhällsfunktioner. Energiförsörjning, transporter, livsmedelsförsörjning och elektroniska kommunikationer är några områden som särskilt lyfts fram.

Boverket

Boverket ska göra en kartläggning av regelverk vid prövning och uppförande av nya kärnkraftverk inom myndighetens ansvarsområde som aktualiseras vid prövning och uppförande av nya kärnkraftverk.

Tillväxtverket

Tillväxtverket ska bidra till kunskap om och föreslå åtgärder för industrins omställning, utveckling och resiliens som stärker Sveriges konkurrenskraft och produktivitet, såväl på EU-nivå som på nationell nivå. Myndigheten ska utföra uppgifter som kopplar till strategiska nettonollprojekt enligt förordningen om nettonollindustrin. De ska även samla in och ge tillgång till information online om bland annat finansieringsmöjligheter och tillståndsprocesser enligt förordningen om nettonollindustrin och förordningen om kritiska råmaterial.

Svenska Kraftnät

Svenska kraftnät har flera uppdrag, bland annat att:

- redovisa åtgärder för att öka överföringskapaciteten inom Sverige, samt redovisa tilldelad kapacitet för nätanslutning under 2025
- planera för ökad elanvändning, bland annat genom att synliggöra var produktion av el, flexibilitetsresurser och elanvändning bör anslutas för att bidra till en effektivare utbyggnad av elsystemet
- stödja länsstyrelsernas arbetet med att utveckla den regionala energiplaneringen
- kartlägga och förbereda för en årlig uppföljning av regional effekt och ö-drift
- analysera potential för flexibilitet, effekthöjning och utökad reglerförmåga i små- och storskalig vattenkraft, samt förse länsstyrelser

med underlag om hur miljöanpassningarna av vattenkraften påverkar elsystemet.

Vinnova

Vinnova ska tillhandahålla stöd till offentliga aktörer inom policyutveckling för att möta de frågeställningar som uppkommer när samhällsförändringar behöver hålla ett högt tempo. Exempelvis vid klimatomställning, förändrat säkerhetsläge och ny banbrytande teknik.

Trafikverket

Trafikverket ska redovisa hur myndigheten har arbetat med initiativ för ökad samverkan avseende forskning och innovation som rör elflyg. De har också i uppdrag att sammanställa genomförande av redan ingångna stadsmiljöavtal.

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket har bland annat fått i uppdrag att:

- utveckla Vägledning till effektiva tillståndsprocesser för nya kärnenergianläggningar, både för storskaliga kärnkraftsreaktorer och för små modulära reaktorer
- ge förslag på förändringar för att öka stöd till lokala klimatinvesteringars samhällsekonomiska effektivitet
- redovisa resultatet av insatser för att driva på utfasningen av fossil plast
- rapportera Myndighetssamarbete med att genomföra EU:s ekodesignförordning
- ta fram underlag till efterlevnadsrapport enligt LULUCF-förordningen.

Jordbruksverket

Jordbruksverket ska kartlägga miljöåtgärder i jordbruket som stärker den biologiska mångfalden, minskar övergödningen eller klimatpåverkan. De ska också redovisa arbete med kompetensutveckling så som att stödja rådgivare och lantbrukare inom Greppa Näringen samt energi och klimat.

Jordbruksverket har fått anslagsposter som får användas till:

- försöks- och utvecklingsverksamhet i syfte att bidra till uppfyllelse av för jordbruket relevanta miljökvalitetsmål, särskilt Ett rikt odlingslandskap, Ingen övergödning, Giffri miljö och Begränsad klimatpåverkan
- metodutveckling för att öka klimateffektiviteten i jordbruksproduktion
- stöd för metangasreducering.

Energimyndigheten

Energimyndigheten har flera nya uppdrag:

- Nulägesanalys av industrins omställning vad gäller utsläppsutveckling, potential till utsläppsreduktion, bidrag till negativa utsläpp samt den tekniska utvecklingen.
- Insatser för ökad energieffektivitet i enlighet med EU:s direktiv om energieffektivitet och byggnaders energiprestanda.
- Utveckla energiindikatorer till de nya energipolitiska målen och den pågående elektrifieringen i samhället.
- Lämna förslag på åtgärder som staten kan vidta för att stärka leveranssäkerheten inom fjärrvärme- och kraftvärmesektorn.

Energimyndigheten har även fått medel för att:

- stödja pilot- och demonstrationsprojekt inom kärnkraftsutveckling
- öka incitament till kommunernas för vindkraftsutbyggnad och kompensera de kommuner som redan låtit vindkraft byggas
- ge ekonomiska bidrag, Kraftlyftet, till investeringar som stärker leveranssäkerheten eller ökar anslutningskapaciteten i elsystemet regionalt eller lokalt

- öka den långsiktiga energiplanerings- och energiberedskapsförmågan
- på lokal och regional nivå
- stödja bio-CCS genom omvända auktioner.

Om LEKS nyhetsbrev

Länsstyrelserna har i uppdrag att leda och samordna det regionala genomförandet av energi- och klimatpolitiken genom att bland annat utveckla den regionala energiplaneringen och främja klimatåtgärder. Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning, LEKS, är ett samarbete mellan länsstyrelserna för att underlätta och effektivisera arbetet.

I nyhetsbrevet LEKS Omvärldsbevakning informerar vi bland annat nya uppdrag, rapporter, utlysningar samt kommande konferenser och webinarier. Nyhetsbrevet utkommer tre gånger om året och publiceras på LEKS webbplats.

www.leks.se

[Så hanterar vi dina personuppgifter](#)

Bilder som används i nyhetsbrevet är licensierade via Mostphotos om inget annat anges.

The Paloma logo consists of a blue rounded square with the word "paloma" written in white lowercase letters.

Nyhetsbrev och marketing automation